Evropský parlament
2024-2029

PŘIJATÉ TEXTY

P10_TA(2026)0224

Zhoršující se situace politických vězňů v Bělorusku, zejména případ Aljaksandry Pulinovičové

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 18. června 2026 o zhoršující se situaci politických vězňů v Bělorusku, zejména o případu Aljaksandry Pulinovičové (2026/2766(RSP))

Evropský parlament,

– s ohledem na svá předchozí usnesení o Bělorusku,

– s ohledem na čl. 150 odst. 5 a čl. 136 odst. 4 jednacího řádu,

A. vzhledem k tomu, že v lednu 2024 byla v souvislosti s případem skupiny „Černí slavíci“, který se týkal graffiti kritizujících ruskou útočnou válku proti Ukrajině, zadržena 16letá Aljaksandra Pulinovičová, která byla umístěna do trestní cely bez možnosti právní obhajoby a podpory rodičů; vzhledem k tomu, že byla v rámci uzavřeného řízení odsouzena k více než deseti letům odnětí svobody a následně zařazena na „seznam teroristů“;

B. vzhledem k tomu, že případ Pulinovičové ukazuje, že běloruské orgány využívají protiteroristické zákony ke kriminalizaci mládeže z politických důvodů;

C. vzhledem k tomu, že Lukašenkův režim systematicky utlačuje politické oponenty, obránce lidských práv, novináře, odboráře, studenty, národnostní menšiny a občany, kteří uplatňují svá základní práva; vzhledem k tomu, že svévolně zadržováno za nelidských podmínek je stále 853 politických vězňů;

D. vzhledem k tomu, že případy Dzjanise Ivašyna, Pavla Belavuse, Ihara Alineviče, Volgy Majoravové, Aleny Lazarčykové, Aljaksandra Franckeviče, Viktara Sněhura, Eduarda Babaryky, Mikalaje Autuchoviče, Uladzimira Hundara, Iryny Melcherové, členů rodin Rezanovičových a Karsakouových, Stěpana Latypova, Vjačaslaua Arešky a mnoha dalších ilustrují vážné zhoršení zdravotního stavu a devastující důsledky nelidských vazebních podmínek, dlouhodobé izolace a odepření odpovídající lékařské péče;

E. vzhledem k tomu, že článek 411 běloruského trestního zákoníku se systematicky používá proti politickým vězňům ke svévolnému prodlužování jejich vazby na základě vykonstruovaných disciplinárních přestupků, čímž se vytváří mechanismus časově neomezeného zadržování a nátlaku; vzhledem k tomu, že od roku 2020 bylo na základě tohoto ustanovení odsouzeno více než 80 politických vězňů, v některých případech opakovaně; vzhledem k tomu, že článek 411 se používá k vydírání zadržovaných osob, nutí je k tomu, aby žádaly režim o milost, účastnily se propagandistické činnosti nebo spolupracovaly s běloruskými orgány, a stal se nástrojem psychického mučení a politických represí;

1. požaduje okamžité bezpodmínečné propuštění Pulinovičové a všech politických vězňů, jejich úplnou rehabilitaci a navrácení všech jejich práv; znovu vyjadřuje svou neochvějnou solidaritu se všemi politickými vězni a jejich rodinami;

2. naléhavě vyzývá běloruské orgány, aby ukončily všechny formy špatného zacházení s politickými vězni, zadržování v izolaci, odpírání lékařské péče a přístupu k právnímu zástupci a k rodině a nucené práce a aby prošetřily případy úmrtí ve vazbě a údajného mučení;

3. důrazně odsuzuje politicky motivované stíhání Bělorusů, zejména věznění nezletilých, jako je Pulinovičová; odsuzuje zneužívání zákonů proti terorismu a extremismu ke kriminalizaci protiválečného vystupování, odporu mládeže a projevů solidarity s Ukrajinou a k potlačování pokojného nesouhlasu, odsuzuje mj. závažná obvinění vznášená proti mladým lidem ve snaze je zastrašit; vyzývá ke zrušení seznamů teroristů a extremistů; naléhavě vyzývá běloruské orgány, aby dodržovaly ustanovení Úmluvy OSN o právech dítěte;

4. odsuzuje systematické zneužívání článku 411 běloruského trestního zákoníku jako nástroje k politickému pronásledování a svévolnému prodlužování trestu; vyzývá k jeho okamžitému zrušení; požaduje propuštění a plnou právní rehabilitaci všech osob odsouzených podle tohoto ustanovení; vyjadřuje hluboké znepokojení nad přibližně 50 politickými vězni, kteří zůstávají uvězněni podle článku 411 a jejichž život a zdraví jsou v důsledku dlouhodobého zadržování, samovazby a dalších forem nelidského a ponižujícího zacházení vážně ohroženy;

5. oceňuje snahu USA o propuštění politických vězňů; zdůrazňuje však, že propouštění vězňů je motivováno starostí běloruského režimu o přežití jeho hospodářství a není doprovázeno politickou transformací ani reformou, která by byla důvodem k normalizaci vztahů; trvá na tom, že podmínkou politického dialogu a hospodářské spolupráce je i nadále propuštění všech politických vězňů a ukončení represí; požaduje ukončení násilných deportací propuštěných

politických vězňů a represí vůči jejich rodinným příslušníkům;

6. naléhavě žádá EU, její členské státy a mezinárodní partnery, aby zintenzivnily své úsilí o propuštění všech politických vězňů, mj. tím, že si předvolají velvyslance běloruského režimu, aby zjistily, v jakých podmínkách a kde se vězni nacházejí, a že budou sledovat případy politických vězňů a vydávat humanitární víza, a aby jim poskytly podporu při resocializaci, ale i praktickou a finanční podporu;

7. vyzývá Radu, aby rozšířila a zpřísnila cílené sankce vůči všem osobám a subjektům, které nesou odpovědnost za politicky motivované stíhání, represe a mučení, a aby je důsledně prosazovala;

8. vyzývá EU a její členské státy, aby podpořily dokumentování trestných činů, jichž se dopouští Lukašenkův režim, mj. na úrovni OSN, a aby na základě mezinárodních mechanismů, mj. na základě podání Litvy k Mezinárodnímu trestnímu soudu a vlastních řízení založených na extrateritoriální a všeobecné jurisdikci, zajistily, že se pachatelé budou za své činy zodpovídat;

9. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení místopředsedkyni Komise, vysoké představitelce, Radě, Komisi, vysokému komisaři OSN pro lidská práva a fakticky vládnoucím orgánům Běloruska.